

Bu kitapçık kendilerini bazen
çaresiz hisseden anne ve babalar içindir

Belki de sen onlardan biri değilsin, ama yine de senin kendini
görebileceğin bir şey mutlaka vardır.

Anne ve baba olmak öyle her zaman için kolay olan bir şey
değildir. İsveç'te her gün çocukları için her şeyi yapmaya uğraşan
milyonlarca anne ve baba vardır. Ama aynı zamanda, çocuklara
eziyet etme hakkında şikayetler de artmaktadır. Büyük ihtimalle
bu, hem anne ve baba olarak ve hem de insan olarak ne yapacağını
tam olarak bilememenin zor olduğuna ilişkin bir işarettir.

İnsanın bu konularda ne yapacağı hakkında belki de çok az
konuşulmuyor mu? Bir kitapta bütün cevapların bulunabileceği
açısından değil, ama böyle bir ihtiyacı olan anne ve babalara belki
de biraz yardım ve teşvik edici olabilir.

Bu kitap işte bu amaçla hazırlanmıştır.

Çocuklara Eziyet Edilmesine Karşı Komite

Anne ve baba için el kitabı

Anne ve baba için el kitabı

**İnsan beş yaşında
iken elektrik
faturasını
ödeme tarihini
ertelemeyi istemenin
çaresizliğini
anlayamaz.**

Kendisini stresten öldüren bir anne hakkında

Martina Eriksson bir çok şeyin yanında, aynı zamanda 5 yaşında olan Edgar'ın da annesi olan bir kadındır. Edgar'ın, Martina Eriksson'un yaşamında en önemli parça olduğu söylenebilir. Ayrıca, kimisi zevkli olduğu için bazıları ise gerekli oldukları için Martina Eriksson'un yaşamında önemli yer tutan ve zaman isteyen başka şeyler de vardır. O Edgar ile tek başına yaşayan bir annedir ve tam mesai çalışıyor. En son sözü edilen bir gereklilikten ibarettir.

Evet, Marita Eriksson bu haliyle hokkabazlıkta dünya şampiyonu olabilirdi. Onun bütün yaşamı bir çok şeyin hakkında aynı zamanda gelebilmek ve hem de bütün bunları yüzünün ortasında güzel bir gülümseme ile başarabilmekten ibarettir.

Dışarıdan bir gözlemci için her şey yolundaymış gibi görünür. Yüzündeki sıcak gülümseme ile Marita Eriksson elektrik şirketine telefon açıp elektrik faturasını ödemeyi ertelemeyi rica ediyor. Yüzündeki sıcak gülümseme ile, o Esplanad'daki ICA çalışanına,

belki üçüncü seferde işleyebilirmi umuduyla bir defa daha kredi kartını, kart sayacından geçirmesini rica ediyor. Sıcak gülümsemesi ile o sabırsız, yorgun ve çilli oğlunu en son aile olarak çocuk yuvasından alıyor. O, oğlu ile birlikte yaşadığı evine kadar hemen hemen tüm yol boyunca sıcak gülümsemesini koruyor.

Ancak, Marita Eriksson aslında her şeyde başarısız olduğunu hissediyor. Elektrik faturasını zamanında ödeyememek ve her defasında Edgar'ı çocuk yuvasındaki oyun odasında yalnız başına oyuncaklar arasında oturuyor olarak gördüğünde karnında oluşan o tanıdık donukluğu hissetmek onun açısından bir yenilgidir.

Yaşamın zorluklara karşı hokkabazlık yapmak durumuna dönüşmüş olması aslında Marita Eriksson'un hatası değildir. Yine de bu darbeye yıkılıp yokolan onun kendisine olan güvenidir. O artık kendisini çaresiz ve yetersiz hissediyor ve sürekli olarak maskesini koruyabilmek için kendisini her an zorlaması gerekiyor.

Her neyse; birlikte eve geldikleri zaman Edgar'ın morali olabilecek en iyi durumdadır ve o anlatmak istediği yüzlerce önemli şey için Martina'yı çekiyor ve yavaş yavaş bütün hırsı ile bir kova dolusu

temizlik suyunu halının tamamı üzerine deviriyor. Aynı anda Martina Eriksson'un sabrı da da taşmaya başlıyor. Bir anlık tam bir çaresizliğin güdüsü ile Edgar'ın suratına bir tokat indiriyor.

Edgar Eriksson şüphesiz ki kendi annesini bir çok başka kişiden daha iyi tanıyor ama yine de, annesinin Esplanad'daki İCA dükkanında hissettiği utancı bilmesi ondan beklenemez. Şu anda onun bildiği tek şey, biraz önce yüzünde donuk ve garip bir gülümseme olan bir anne ile aniden kendisi bir kova suyu döktüğü için onun hakkında çok kötü düşünceler ifade eden bir annenin karşısında olmasıdır. Edgar, Martinanın her zamankinden daha fazla kendisinden uzaklaşmış olduğunu hissediyor ve bunun için de kendi kendisini suçluyor. O, artık sanki annelerin kendilerini iyi hissetmeleri beş yaşındakilerin göreviymişçesine, kendi annesini yeniden nasıl neşeli yapabileceğini düşünmekle meşguldür.

İnsan beş yaşında ise, elektrik faturasını ödemeyi ertelemek istemenin ne anlama geldiğini anlayamaz. Ama üzgün olmanın ve rahatsız edilmek istememenin ne anlama geldiğini insan bu yaşta da bilir, bu duygular insan 5 yaşında da 32 yaşında da olsa aynıdır.

Belki de Martina bu tür duyguları anlatmış olmalıydı; Edgar, senin yanlışığın değil, ama bugün Martina Eriksso isminde biri olamak her zamankinden daha zor bir durumdu. Bundan dolayı bu akşam senin bütün o dolambaçlı sorularının hepsine cevap verebilecek güçte değilim. Ben kendimi çok içten üzgün hissediyorum. Bu akşam oturup, mesela fotoğraflara bakmamız daha iyi olur, çünkü temizlik yapacak gücüm yok.

Martina Eriksson Edgar'a karşı mükemmel bir anne olmadığını itiraf edebilirdi. (Edgar her halükarda mükemmel olan ama yüzünde acayip bir gülemseme olan anne sahibi olmak değil, normal bir anne sahibi olmayı tercih eder.)

Çocuklar biçok yetişkinden, affetme konusunda daha başarılıydılar. Hatt bazan onların bu konuda aşırı yetenekli oldukları bile söylenebilir. Bu olayda, Edgar Martina Eriksson'u affedecektir ama bundan sonra kendi kızgınlığını doğru bir biçimde dışa vurması gerekmektedir. Ve bundan sonra onun Edgar'a layık olduğu saygıyı göstermesi gerekecektir.

O, onun yaşamının en önemli parçası değilmiydi?

**Ve bilindiği
gibi böyle izler,
mümkün olsa bile
kolay kaybolan
izler değildir.**

Kendi değerine olan inancını kaybetmiş bir baba hakkında

Halde asılı olan bir fotoğraf bilinmez bir nedenden dolayı Ymer Tribali'nin bazan durup kalmasına neden oluyor. Fotoğraf, onu ve Nora'yı Kopenhagen dışında, Bakken'deki Tivolide dönme dolapta otururken gösteren bir pozdur. Nora altı yaşlarında, kafasını arkaya doğru eğmiş ve çekilen fotoğrafın bilincinde bile olmadan kesintisiz ve içten gülüyor. şskoç kareli örgü yeleği ve tam sakalı ile Ymer'in kendisi ise bir kolu ile Norayı kucaklamış ve keyifle kameraya poz veriyor.

Aniden o fotoğraftakiler çok uzaklardamışlar gibi geliyor. Tam sakal. Kareli örgülü yelek. Ama her şeyden önce Ymer Tribali aniden, gururlu, neşeli, sakin ve babacan olan kendi bakışları ile, karşılaşmaya yabancılık hissettiğini düşünüyor. Yani, sadece on yıl önce o böyle biri idi. şspatı halde asılı çerçevede duruyordu.

Geçen cumartesi akşamı Nora bir eylence partisine gitmek için evden çıktı ve eve pazar gününden önce gelmedi. Kapıdan içeriye

girdiği zaman, içinden onu kucaklamak geçti ama sonra bundan vazgeçti. O gerçekte bütün geceyi merak ve endişeden dolayı uykusuz geçirmişti ama Nora ise gerçekten vermiş olduğu bir sözünde durmamıştı.

Öyle görünüyorki, Nora bir yerde Ymer Tribali'ye olan saygısını kaybetmiş. O artık açık bir biçimde Ymar'ın temsil ettiği her şeyden nefret ettiğini gösteriyor. Nora ona küfür ediyor ve onu bir çok işrençlikler ile adlandırıyor. O, Ymer'in elbiselerinden, yaptığı şakalardan, bilgisayar bile kullanamamasından, eskimiş Ford Fiesta markalı otomobilinden utanç duyduğunu söylüyor. O, Ymer'in kızdığı anlarda bile, açıkça yüzüne karşı alaylı gülümseme ile bakıyor. O, Ymer'i başkalarının işitebileceği bir biçimde yüksek sesle manyak diye adlandırıyor. Bütün bunlar, Ymer'in kendisini yenilgiye uğratılmış bir baba olarak hissetmesine neden oluyor. Öfke ve çaresizlik ile birlikte başarısızlık hissi de Ymer'in üzerine bir ışık hızı ile geliyor. Ve, bazı durumlarda o artık fiziki tepkilere başvurarak Nora'yı elleri ile sarsarak, kontrolünü yeniden ele geçirmek için çabalıyor.

Aynı pazar günü bir süre sonra, Nora'ya has yeni bir provakasyonun gerginliğinde, Ymar Tribali'nin elinin tersi ile kızının suratına indirdiği ve hedefini bulan sert bir tokat ile Nora geriye doğru duvara kadar savrulup, burnundan akan kan ile birlikte yavaşça yer yığıldı. Nora yüksek sesle bağırarak, ondan nefret ettiğini söylüyor, Ymar hayatı boyunca kendisi hakkında işitmediği sözler işitiyor ve Nora onu eziyet etmekten dolayı şikayet edeceğini söylüyor. O anda, Ymar Tribali de "canın cehenneme, asıl bu yaptıklarından dolayı benim seni şikayet etmem gerekirdi" diye bağırıyor ve sırtını çevirerek oradan uzaklaşıyor.

Ymar Tribali öyle sanıyor ki, Nora'nın hayatında yapmak istediği tek şey onu kızdırmaktır ama esasında onun yapmak istediği belki de tam tersidir. Nora bizzat kabul etmezse bile, onun içten hissettiği güvensizliği ve duygusallığıdır ve esas olarak babasının sesini alçaltarak ve bir yetişkine yakışır sükunetini koruyup, kendisi ile ilgilenmediğini ona şu soruları sorarak göstermesini bekliyor: Senin böyle davranmana sebep olan bir şey mi oldu? Ben anlayamıyorum ve bana açıklamamı istiyorum. Ben seni merak ediyorum ve bana

nelerin olduğunu anlatmayana kadar sei bu durumda kendi başına bırakmayı da düşünmüyorum.

Böyle davranacağı yerde, Ymer Tribali çaresizliğinden kızının suratına tokatı indiriyor. Mümkün olabilecek en açık bir biçimde kızının ne hissettiği ile tamamıyla ilgilenmediği (her ne kadar o böyle düşünmese bile), kızının konuşulması mümkün olmayan başedilemez bir çocuk olduğu (her ne kadar o gerçekten bu yönde çaba harcamamışsa bile), kızı gibi birine ulaşabilmenin tek yolunun fiziki şiddete başvurmak olduğu (her ne kadar o böyle düşünmese bile) sinyallerini veriyor.

Böylece Ymar Tribali sadece kızının sol yanaşında güçlü bir kızarma bırakmakla kalmıyor. O aynı zamanda henüz gençlik çağında olan kızının zaten öteden beri sarsılmış olan öz güvenini daha da sıkıştırıyor. Ve, bilindiği gibi böyle izler mümkün olsa bile kolay kaybolan izler değildir.

Hayır, ispatı olduğu gibi daha 80'li yılların ortalarında uzun sakalları olan birinin, en azından hayat tecrübesi, henüz 16 yaşını doldurmuş birinden daha fazla olması gerekir. Ve, yetişkin

bir insanın hayat tecrübesine sahip olan birisi, bu tecrübesini, diğer insanlarla anlaşmazlıklarını, onlara hakaret ederek yada onları döverek değil, konuşarak çözebilme yolunda kullanabil-melidir.

Yine de, halde asılı duran fotoğraftaki bir şey bazen Ymar Tribali'yi düşünmeye sevk ediyor: o resim Nora ile geriye getiril-mesi mümkün olmayan bir ilişkiyi ifade ediyor. Ymar'ın unuttuğu bir şey, insanlarla ilişki ve arkadaşlık yapmanın çok farklı biçimle-rinin olduğudur. İnsanlar büyüyor ve değişiyorlar. Artık birlikte dönme dolaba binmek zevkli olamıyorsa, birbirine yaklaşabilmek için insan yeni ve farklı yollar bulmaya çalışmalıdır.

Açık ki, Nora artık altı yaşında değil, ama o yine de onurlu, kendisine güvenen ve kendisine hakaret edilmesine izin vermeyen bir babaya ihtiyaç duymaktadır. Bir baba ki, bazen popüler olama-maya karşı dayanabilsin ve kızı bazı şeyler ile ilgili kontrolünü kaybettiği zaman bile onu kolları arasına alıp kucaklayabilsin. Bir baba ki, "elbiselerinin kötü olmasını, bilgisayar ile ilgili az bilgi sahibi olmasını, paslanmış Ford otomobilini ve çocuğuna müdahale etme,

ilgilenme ve sorumluluğunu alma ile ilgili kendi doğal hakkını” cesaretle savunabilsin.

Ymar Tribali, kızı Nora'nın ona olan güvenini yeniden inşa etmeyi başarabilmesi için açık ki hem babalık rolü üzerindeki hem de kendi kendisi üzerindeki kontrolünü tamamıyla ellerine alması gerekir ve bu da kolay değildir.

Ancak, bunu başarmak yine de çok zor bir iş değildir.

**Thomas'ın babası
yanlışlık yapan
yetişkin bir kişinin
saçlarından tutup
çekebilirmiydi?**

Kendi babası gibi olmak istemeyen bir baba hakkında

Thomas Bengtsson'a bir inşaat yerinden bahsedecek olsan, o hemen onun çocukluk yıllarının geçtiği villa mahallesinin hemen yanibaşında olan bir yeri düşünmeye başlar.

Eskiden onun en sevdiği çayırda yeni villalar inşa edilecekti ve onun oraya gitmesi yasaklanmıştı. Thomas Bengtsson'un babası mimar idi ve belki de bundan dolayı o çocukların ev inşaatlarının yakınında bulunmamaları gerektiği kanaatinde idi. Ya da, o böyle yerlerin içine düşülebilecek çukurlarla veya altında ezilebilecek kazı makinaları ile dolu olduğunu bildiği için tehlikeli olabileceğini düşünüyordu.

Tüm bunlara rağmen Thomas tabi ki, yine de oraya gitmeye devam ediyordu. Ve doğal olarak o, çok da acayip olmayan bir biçimde, ordan burdan çıkardığı beş tane koyu sarı inşaat çıtası (yeni yapılan evlerin üçgen biçiminde olacağı umuduyla) ile eve geldiği zaman babası tarafından keşfedildi. Thomas Bengtsson'un

babası fazla bir şey söylemedi, Thomas'ı alnına sarkan saçlarından tutarak bir kaç defa etrafında çevirdi.

Thomas Bengtsson'a kakülden söz edildiği zaman, o babası tarafından beyni çalkalanıncaya, yüzünün rengi morarıncaya ve kalbi duracak gibi oluncaya kadar kakülünden tutulup çevrildiği bir çok durumu hatırlamaktaydı. Cezalandırıldıktan sonra o, tekbaşına kalmak üzere odasına hapsedilirdi. O böyle durumlarda, nasıl da gözünü tavanın bir noktasına dikerek saatlerce yerde oturup, eğer bir gün çocuk sahibi olursa onları hiç bir zaman saçlarından tutup çekmemeye ne kadar kararlı olduğunu düşündüğünü hatırlıyordu.

Ancak, şimdi yetişkin yaşlarında artık Thomas Bengtsson'da bunların esasında çok tehlikeli olmadığını düşünmeye başlamıştı. şimdi, birden bire o babasının niçin şzkonusu durumlarda endişelendiğini ve kızdığını ve böylece örnek olsun diye davrandığını anlamaya başlamıştı. Artık Thomas Bengtsson'da bunların kendisine çok zarar vermemiş olduğu kanatı oluşmuştu.

İnsanın içinden, Thomas Bengtsson'a bu durumların gerçekten de kendisine ne faydası olduğunu sormak istemesi geçiyor. O,

kesinlikle babasının yaramazlık yaptığı her durumdan sonra kendisini azarlaması nedeniyle sadece o sefere mahsus olmak üzere bu yaramazlıktan vazgeçiyordu. Ama, uzun vadede açıktı ki bu durumun hiç bir faydası yoktu, çünkü Thomas'ın babası her defasında kendi yöntemi olan saçlarından çekip çevirmeye devam ediyordu.

Thomas Bengtsson'un babası yaramazlık yapan bir tanıdığını saçlarından tutup çekip çevirmeye cesaret edebilirdi? Büyük bir olasılıkla yapamazdı, çünkü böyleve hem kendisine hem de o insana hakaret etmiş sayılırdı. Yani, saçlarından tutup çekmek ile, Thomas'ın babası onu bir insan olarak görmediğini ortaya koymuş oluyordu. O, Thomas'ı gerçekten de bir köle gibi görüyordu ve böylelerine de insan istediği gibi davranabilirdi! Şki insan gibi oturup sorunu konuşarak halletme yerine, Thomas Bengtsson'un babası ona sırtını çevirerek ondan kişi olarak uzak kalmak istediğini gösteriyordu.

Thomas Bengtsson şimdi yetişkin olarak ne düşünürse düşünsün ama esas soru gerçekten de ona yapılan bu muamelenin yine de

büyük bir yara yaratıp yaratmadışıdır. İnsan kendi çocuğunun saçlarından tutup çekere ona ne mesaj verir? Yani, inşaatlar arasında koşuşturmamaları gerektiğini mi? Hayır, onlara verilen, yanlış yapan birinin cezalandırılması gerektiğinin doğru olduğu mesajıdır.

Thomas Bengtsson geçenlerde kendi oğlu olan Peder'i, bir arakadaşını hem de kask takmaksızın kendi bisikleti ile sürerken yakaladı. (her ne kadar Peder bu konuda kendisine ne söylenmiş olduğunu biliyorsa da.) Thomas, kask kullanmadan bisiklet sürmenin ne kadar tehlikeli olduğunu hatırlatmak için, oğlunun kığına avucuyla vurdu. Bu çok hafif bir vuruştı, ama yine de Peder'in bakışlarını yere dikerek kendi başına karar verip gecenin ger kalan kısmını tek başına kendi odasında geçirmesine yetti. İnsanın bu durumda, onun kendi odasında bakışlarını tavana dikerek kendi çocuklarını hiç bir zaman kıçlarından dömeyeceğini düşündüğünü aklına getirmesi mümkündür.

Bir yandan, gerçekten de insan Peder'in bu aşışlayıcı durumdan kendisini kurtarması gerektiğini düşünmesi geliyor. Öte yandan

ise, insanın beklentisi, onun kendi başından geçenleri hatırlayarak, kendisinin baba olma sırası geldiğinde, bu örneğe son verecek bir nesil olmasıdır.

Muhtemelen, Thomas Bengtsson kötü bir insan değildir. Yanlılık, esasında kendisi küçük iken öğrenmiş olduğu yanlış bir davranıştan nasıl uzak kalabileceği konusunda çaba harcamamasıdır. Eöer bu duruma son verilecek ise, o halde Bengtsson ailesi içinde her hangi biri kendi çocuğuna son kez vuran birisi olmak durumundadır ve Thomas bengtso'un bu kişinin kendisi olabileceğini anlamış olması gerekmektedir.

Alışkanlık olmuş bir davranışı değiştirmenin kolay olmadığını bilinmektedir. Ama, inkarı mümkün olmayan çok önemli bir gerçek vardır ki, daha sonraki nesillere nelerin bırakılabileceği konusunda kaynak aktarılması gerekiyor.

Bu durum, Dünya'nın da değişebileceğine dair son önemli olanaktır.

Özel olarak da bu kendi çocukluklarında azarlanmış olan bir çok aileyi içine almaktadır.

**Johanna Dahlberg 13
yaşındadır ve aralarında süt,
toka ve tabanı oniki
santimetreden daha ince
olan her türlü spor
ayakkabılarına karşı çok katı
bazı prensiplere sahiptir.**

Ne yapacağını bilmeyen bir anne hakkında

Johanna Dahlberg 13 yaşındadır ve aralarında süt, toka ve tabanı oniki santimetreden daha ince olan her türlü spor ayakkabılarına karşı çok katı bazı prensiplere sahiptir. Johanna'nın annesi uzun bir süre toka kullanmanın alabildiğine modern olmayan bir şey olduğunu düşünüyordu. Gerçekten de bu tutumunu ta ki bir okul katalogunda Johanna'nın dışındaki hemen hemen bütün küz çocuklarının tokalı olduklarını görünceye kadar devam ettirdi.

Johanna'nın anne ve babası doğal olarak, saç gözleri üzerine sarkan 13 yaşındaki inatçı kızları için her şeyi yapmaya hazırdılar. Haftanın üç günü kızlarını otomobil ile futbol antrenmanına, at biniciliği kursuna ve arkadaşları ile görüşmeye götürüp getiriyorlar. Onun babası cuma akşamları, öyle çok da yakın olmayan diskoteklerden otomobil ile onu alıp getirebilmesi için bir kadeh şarap içmekten bile geri duruyor. Onun annesi, özlem duyduğu ve katılmak için biriktirdiği parayı, bir hafta sonu müzik şölenine

gitmek yerine Johanna'nın almak istediği içi tüylü paltoyu satın almaya harcıyor.

Johanna'nın kendisi ise genellikle yarım boğazlı spor ayakkabıları ile oturuyor ve süt içmeyi tamamen red ediyor. Anne ve babası Johanna Dahlberg için ellerinden gelen her şeyi yapmak zorunda kalmalarının nankörlükten başka bir anlamı olmadığını düşünmekten kendilerini alamıyorlar. Her şeyden önce de, son zamanlarda aile içinde rahatsız edici bir sessizlik egemen olmaya, Johanna'nın kendisinde yaratmış olduğu somurtkanlık bütün aileye bulaşmaya başlamış. Artık, pazar günü bütün bir akşam yemeği sırasında masada, tuzu uzatabilirmisin, teşekkürler yemek güzeldi sözlerinden başka bir şeyin ifade edilmemesi istisna bir durum olmamaya başlamış.

Johanna'nın öğretmeni bir akşam telefon açarak onun nasıl olduğunu merak ediyor, çünkü o iki gündür okula gitmemiş. Johanna'nın annesi, eğer okula gitmemişse nerede olduğunu kendisinden sorduğu zaman, Johanna seni ne ilgilendirir ki diye cevap veriyor. Hemen ardından odasının kapısını çarparak kapatıyor

ve biraz sonra da annesi, kapısını çalarak akşam yemeğinin hazır olduğunu söylemek istediği zaman, onun bi cadı olduğunu ve Johanna'nın ondan nefret ettiğini öğrenmiş oluyor.

Johanna'nın annesi kızını hiç bir zaman dövmezdi. Onun yerine, Johanna'yı odasına kapatarak bir kaç saat onun kendi davranışları ve okuldaki devamsızlığı hakkında düşünmesini istedi. Daha sonra Johanna'nın bir ay boyunca ceza olarak disko-teğe gidemeyeceğine karar verildi. Bu süre içinde, arkadaşları ile görüşmeye, futbol antrenmanlarına ve binicilik kurslarına da kendi başına gidecekti. Johanna'nın annesi ve babası onun bu durumdan ders almasını istemektedirler ve bu yüzden de akşam yemeği sırasında sanki o hiç masada değilmiş gibi, sadece kendi aralarında konuşuyorlardı.

Çünkü, biliniyorki okuldan kaçarak devamsızlık yapılmamalıdır. Eğer, 13 yaşındaki bir çocuğun ve anne ve babasının nasıl hareket etmeleri gerektiğini belirten bir kurallar kitabı mevcut olsaydı, orada mutlaka bir çocuğun okuldan kaçmaması gerektiği yazılırdı. İki gün okuldan kaçan ve sonra da seni ne ilgilendirir ki

diyebilen 13 yaşında bir kız çocuğuna sahip bir anne ve baba, mutlaka böyle bir durumda kitaba çok kızma hakkına sahip olabilirlerdi.

Ancak, aynı kitapta, büyük bir olasılıkla anne ve babaların donuk hayaletler gibi yanlılık yapmış olan kızlarının bu davranışını sessiliğe gömmemeleri gerektiği de yazılı olurdu. Çünkü, Johanna'nın anne ve babası okuldan kaçması nedeni ile onu odaya kapatmakla ve onunla konuşmayarak izole etmekle, aslında okuldan kaçmanın ne kadar kötü bir şey olduğunu düşündüklerini göstermiş olmuyorlar. Onlar, böylece, Johanna'yı ne kadar sevmediklerini gösteriyorlar. Ve insan, gerçekten böyle bir kurallar kitabında bu davranışın daha büyük bir suç olarak yer almaz mıydı diye düşünüyor.

Çünkü, her halükarda onların yaptığı sadece kızlarının suçluluk duygusu üzerinde güç gösterisi yapara onun kendisini tamamen yalnızlık içine itilmiş biri olarak hissetmesini saılamakla kalmadılar, aynı zamanda bu yolla onlar Johanna'nın bilinç altına, o istese de istemese de yerleşen, anlaşmazlıkları çözme konusunda kötü bir yol

öşretmiş oldular. Ve bunlar da, kuralarrın yazılı olduğu kitaplarda çocuklara eziyet etmenin bir biçimi olarak yer almış olmalıdır.

Hayır, tüm bunların yerine gerçekten biraz öfkelenerek her şeyi açıkça konuşmak daha iyi olurdu. Kızmak, bilindiği gibi yasak bir şey değildir. En azından kızmak için nedenleri olan ve öfkesini zamanında dile getirerek kontrol altında tutup aşırılışa taşmasını önleyebilen biri için böyledir. Belki de, okuldan kaçma konusunda kızgınlıklarını ortaya dökmek Dahlberg ailesi içinde, ailede son zamanlarda sesizliğin ne kadar egemen olduğu da dikkate alındığında, nihayet Johanna ile onun anne ve babası arasında üzerinde saatlerce iligi ile konuşabilecekleri bir konu yaratacak ve ailedeki havayı canlandıracaktı.

Anca, Johanna Dahlberg'nin nanne ve babası olmak öyle kolay bir iş değildir. Johanna'nın annesi halde asılı olan içi tüylü paltonun yanından geçtiği zaman, sanki kendi kendisini kızı için yok ediyormuş düşüncesine kapılıyor, ve yine de bunun bile yetmediğini hissediyor. Johanna'nın annesi bazan 13 yaşındakiler ile onların anne ve babalarının nasıl hareket etmeleri gerektiğini izah eden

bir kitabın özlemini duyuyor, ancak doğaldır ki böyle bir şey mevcut değildir. (Her insanın kendi aile içi yaşamını nasıl düzenleyeceğine hiç bir kitap karar veremez ki.)

Her bir insanın kendisine uygun bir yöntemi bulması gerekir. Her hangi bir durumda insan bir yanlışlık yapmış olsa bile, en basitinden kendi 13 yaşındaki çocuğunun/anne ve babasının gözlerinin içine bakarak açıkça özür dilemesi, durumu izah etmesi ve aynı yanlışlığı tekrar etmemeye çalışması gerekir.

**Öyle görünüyordu ki
sekiz yaşındaki
çocuklarda, Peter'in
kendi zamanı ile
karşılaştığında,
bir çok değişiklikler
gerçekleşmişti.**

Aile olabilmekte biraz zorlanan
bir üvey aile hakkında

Peter, Magdalena'yı ilk kez bir buz hokeyi maçında gördü. Onun iş arkadaşlarından bir bayan, Magdalena ve oğlu ile birlikte bir derby maçına beraber geldiler. Hakemin, oyunu durduran her düdük çalışı sırasında Peter kafasını hafifçe sağ üst tarafa doğru çeviriyor ve Magdalena'ya bakmaya mecbur oluyordu. Magdalena'nın başında Brynäs takımına ait örgülü külâh ve sol yanaşında da gamzesi vardı. Peter buz hokeyi'ni çok seviyor ama yine de o sabırsızlıkla devre arasını bekliyordu ki o gamzeye daha yakından bakabilsin ve belki de onun sahibesine bir çikolata satın alıp versin.

Bir kaç hafta sonra Peter ile Magdalena bir kez daha görüştüler ve o görüşmeden sonra yaklaşık olarak altı ay boyunca hemen hemen her gün birlikte kahvaltı yaptılar. Yaklaşık olarak bu altı ay boyunca hemen hemen her gün aynı zamanda Oskar ile birlikte de kahvaltı yaptılar.

Oskar, Magdalena'nın oğludur. O sekiz yaşındadır ve Magdalena onunla birlikte üç yaşından beri yalnız yaşamaktadır.

Öyle görünüyordu ki sekiz yaşındaki çocuklarda, Peter'in kendi zamanı ile karşılaştığında, bir çok değişiklikler gerçekleşmişti. Şimdiki artık İngilizce konuşabiliyor, internet'e girebiliyor ve nasıl çocuk yapıldığına dair çok şey biliyorlar. Belki de bu nedenden ötürü Peter Oskar ile yalnız olduğu zaman ne konuşacağını bilemiyor. Ya da Peter henüz Magdalena'nın onun ne olması gerektiğini tam olarak bilememesinden. Oskar'a bir ekstra baba mı? Oskar ile arkadaş mı? Bunlar onun kendi tutumunu tesbit edebilmesinde belirleyicidirler. Bundan dolayı Peter genellikle sessiz kalmayı tercih ediyor. Böylece o en azından kendisini istenmeyen bir yabancı olarak değil de sadece bir yabancı olarak görüyordu.

Peter'in Magdalena'ya taşınmasından kısa bir süre sonra Magdalena Oskar'ın değişmeye başladığını fark etti. O akşamları koltukta annesinin dizleri üzerinde oturmaktan hoşlanırdı, ama şimdi odasına çekilerek yalnız olmayı tercih ediyor. Eskiden sakin

ve çok kolay anlaşılabilen biri idi ama şimdi birden bire her şeye karşı çıkan bir oldu. Okul ile birlikte ormanlıkta geziye gidecekleri zaman, artık lastik çizmelerini giymeyi red ediyor. Saat gece on olmasına rağmen gidip uyumak istemiyor. Yıkılmak istemiyor. Kahvaltı yapmak istemiyor. Ve kendisinin istediğini elde edemediği zaman, yerlere yatara öyle bir bağıyor ki, Magdalena'nın evinin tüm camları sarsılmaya başlıyor.

Magdalena, bu sorunları Peter'i işe karıştırmadan diplomatça çözmeye uğraşiyor. O, Peter'in bu duruma ne kadar kızdığını tabi ki fark ediyor, çünkü Peter her defasında durum kötü olduğunda oda değiştiriyor. (O gerçekten de bir yumurcağa baba olmak için asla ricada bulunmamıştı.) Magdalena'ya göre eğer o evin içindeki huzuru mümkün olduğu kadar süreklileştirebilirse, belki Peter ve Oskar'ın ilişkileri zamanla düzelebilirdi, o yüzden de Peter'i Oskar'ın hırçınlıklarından ve Oskar'ı da Peter'in kendine güven-sizliğinden uzak tutabilmeyi başarmaya çalışıyordu. Bundan dolayı da hemen hemen bütün kavgalardan sonra Oskar'ın dediği oluyordu. Biraz evet-hayır laflarından sonra.

Ama, bir akşam Oskar dişlerini fırçalamak istemiyor ve öyle bir bağıyor ki, Magdalena'nın evinin tüm camları titremeye başlıyor ve Peter'in hemen oda değiştirmesine neden oluyor. O anda Magdalena'nın içinden oğlunun suratına bir tokat vurmaya geçiyor. Bilinmez bir nedenle bundan vazgeçiyor. Bu içgüdüsel tepkisi bir yıldırım hızı ile onun içinde bulunduğu tam çaresizlikten doğdu ama, o anne ve babalara özgü zaman zaman içten gelen bir güç yardımı ile bu güdüsünü durdurabilmeyi başardı.

Magdalena Oskar'ı dövüyor. Onun yerine onu dizlerine alıp sallayarak yavaş yavaş oğluna ne kadar kötülük yapmış olabileceğini kavramaya başlıyor. Aynı zamanda artık ortalıkta dolaşıp bu iki aile üyesini bir birlerinden korumaya da gücü kalmadığını da kavramaya başlıyor. O artık evin skiz yaşındaki üyesi ile ekstra babanın kendilerini nasıl hissettiklerinin tek başına sorumlusu olmaya da gücü kalmadığını görüyor. Bu durum böyle sürüp gidemez. Peter, Oskar'ın babası olmazsa bile artık yetişkin bir insanın göstermesi gereken sorumluluk ile davranması ve Oskar da normal bir sekiz yaşındaki çocuk gibi, bazan istediği yerine gelmediğinde kızma hakkına sahip olabilsin.

Går det att
stryka lite
text

Oskar çimdi eskisinden daha fazla bağııyor, ama bu diř fışalama ile ilgili bir durum değil aksine ailesinin geleceğinin ne olacağına ilişkin endişesinden dolaydır. (O, bir Őeye karşı çıktığı zaman belki de bu yeni aile dūzeninin ne kadar tutarlı olup olmadığını denemek istemektedir. O kendisini güvenli hissetmemektedir, çūnkū Peter'in gidecek ya da evde kalacak bir kiři olup olmadığını bilmemektedir.)

Bir ekstra baba sahibi olmak esasında çok zevkli bir Őeydir ve büyük ihtimalle sekiz yaşındaki çocukların hepsi bu iddianın altına imza atarlar. Onlarla buz hokeyi maçlarına gidilebilir. Birlikte kitap okunabilir ya da nasıl çocuk yapıldığına ilişkin tamamlayıcı sorular sorulabilir. Hiç Őūphesiz, bazan ekstra babalar lastik cizmelerini giymeleri gerektiğini söyleyebilir ve bazan kızabilirler de ama bunlar birlikte yaşayan çocuklar ve yetişkinler arasında kaçınılması zor olan durumlardır. Őnsan kendisini böyle durumlara göre uygun biçimde ayarlamalıdır. Peter, Peter'dir ve Oskar da Oskar dır. Peter yetişkin bir ve oskar ise bir çocuktur ve bu durumu hiç kimse de değiştiremez, ancak ortaya çıkacak

anlaşmazlıklarda yetişkin olanın cesaret ederek konuyu ele alması ve konuşarak çözmeye gerekir.

Magdalena, o bir kadındır ve onun Brynäs takımına ait örgülü külâhı dışında bir de çaresizliğin insana hızla yüklendiği durumlarda kontrolünü koruyabilme konusunda imrendirici bir yeteneği vardır. Şu anda bitkin bir halde banyo da yere yığılmış ve Peter'in, bağırarak ağlayan hırçın oğlunun dişlerini fışalamaya çalışmasını seyrediyor.

Ve ne ilginç ki, onun sol yanağındaki gamzesi uzun bir süreden beri bu karar net olarak görülememişti.

**Babası onu hiç bir
zaman ne dövdü ne de
ona kötü bir lakab taktı.
Ama, o Johan'ın kendisini
işe yaramaz biri olarak
algılamasına neden oldu.**

**Öyle ki, ortaya
yaşamın diğer
tarafında kenara
sıkışmış bir
insan çıkmıştır.**

Bir işe yaramaz olduğunu öğrenen bir hakkında

Jonas'ın babası, insan karar verdiğiğinde başaramayacağı bir şeyin olmadığını her zaman söylerdi. Kendisinde de memnuniyetle örnek olarak bahsediyordu. Başhekim olmayı başaran işçi çocuğu. Bu da, sadece istekli olmanın, kabullenmenin ve burs almanın eseridir. Jonas'ın babası bazan eve misafir geldiğinde, benim oğlum kendisini biraz zorlarsa yükselemeyeceği yer yoktur, diyerek övünüyordu. Johan, kendisini biraz zorlarsa sözünü ilk defa işittiğinde, bunun ne anlama geldiğini merak etti. Küçük kardeşine sordu ki o da ne anlama geldiğini tam bilemiyordu.

Johan birinci sınıfa başladığı zaman, bütün çocuklar Belediye Müzik Okulu'na girmeye çalışıyorlardı. Sınavda en başarılı olan öğrenciler keman kurslarına alınıyorlardı. Sınavda daha az başarılı olanlar trompet ya da klarnet kurslarına alınıyorlardı. Ve sonra da sınav sıralamasında aşağıya doğru sırası ile piyano, gitar, trampet ve kaval çalma öğrenimi geliyordu. Koridorda uzun ve

sabırsız bir bekleyişten sonra Johan'a o acı veren haber ulaştı. O kaval çalma öğrenimine katılacaktı. Her ne kadar o hiç bir zaman keman çalmayı hayal etmemiştiyse de, bu gün bile Belediye Müzik Okulu'ndan eve dönerken otomobilde ne kadar ağladığını hatırlıyor. Ve o, babasının o anda kendisine eğer sadece kendini biraz zorlasaydın sonuç daha iyi olurdu dediğini de hatırlıyor.

İnsan karar verirse her şeyi başarabilir.

Joha on yaşındayken babası ile birlikte geyik avına gitti. Geyik avı, eskiden beri aile içinde çok konuşulan bir olaydı. Johan'ın babası Eylül ayının son günlerinde, bir çok akşam sohbetini Johan ve onun küçük kardeşine avcılık hikayeleri anlatarak, bitirirdi.

Geyik avından Johan'ın aklında kalan dört şey vardır. Av köpeği saldırılmaktan titriyordu. Sessiz durabilmek oldukça zordu. Büyük gözlü bir karaca'nın iç organları çıkarıldığında o kustu. Ama en net olarak aklında kalan, babasının buz gibi bakışlarla ona dönerek, değilmi en iyisi biz seninle eve dönelim, demesiydi.

İnsan karar verirse her şeyi başarabilir.

Johan 13 yaşlarında iken, yazlık kulübelerinin tavanı onarılacaktı. Johan'ın babası, marangoz Janne ve Johan'ın dedesi çatıya çıkmışlardı. Johan ve küçük kardeşine aşağıda görevler düşmüştü. Johan'ın kardeşi çatı kiremitlerini merdivenden yukarıya doğru yükseltiyor ve babsın oradan alıyordu. Johan'ın görevi ise kiremitler üzerindeki naylonları açıp, kardeşine götürebileceği miktarda kiremit hazırlamaktı. Bu şekilde devam etti işleri. Öğleden sonra hiyerarşide değişiklik olmaya başladı. Johan'ın kardeşi dinlenmeye ayrıldı ve Johan tek başına kiremitleri merdivenlerden çatıya kadar taşımaya başladı. Marangoz Janne en üstte idi ve nasırlı ellerini Johan'a uzattı. Johan'ın eli ona yetişemedi ve Johan bir basamak daha çıkarak yetişmek istediği zaman elindeki kiremitlerden biri doğruca aşağıda bulunanların üzerine düştü. Elbette ki bunu bilinçli yapmadı. Ama o hala orada buldukları anı hatırlıyor. Üç metre yerden yüksekite merdiven basamaklarında, göz göze, babasının nasıl ona nefretle ve zorlanarak sağladıışı sükunet ile lütfen çatıdan aşağıya inermisin demesini.

İnsan karar verirse her şeyi başarabilir.

Johan'ın çocukluk dönemi hakkında babasına bir şey sorulacak olsa, o hemen kendi oğlunu bütün yönlerden teşvik ettiğini ve arkadaşları arasında her zaman oğlunu övgü ile anlattığını söyler. Bu soruyu Johan'a soracak olsan, o da babasının hiç bir zaman, bir kez bile olsun Johan'ın bir işe yaradığını düşündüğünü göstermediğini söyler. Ve hala, yetişkin biri olmasına rağmen Johan başarısız olacağından korkuyor. Ya da, daha doğrusu Johan için tam da bu nedenden dolayı, başarabilmek çok önemli bir konu olmuştur.

Babası onu hiç bir zaman ne dövdü ne de ona kötü bir lakab taktı. Ama, o Johan'ın kendisini işe yaramaz biri olarak algılamasına neden oldu. Öyle ki, ortaya yaşamın diğer tarafında kenara sıkışmış bir insan çıkmıştır. Bu durumda, insan Johan'ın babasının kendi çocukluğu sırasında aşağılanmalara maruz kaldığından şüphelenebiliyor ve o, bilincinde olmadan anne ve babasının kendisine karşı katı davranışlarının bir tekrarını o kendi çocuklarına uyguluyor.

Çünkü, insan karar vermiş olsa bile her şeyi bütünüyle başaramaz. İnsan eöer kan görmekten korkuyorsa, bir aracanın iç organlarını görebilmede istese bile başarılı olamaz. Ve insan bir yanda oğluna sahte şarkı söyleme, kusma ya da bir kiremiti kırma hakkı vermeden öte yanda ona cesareti ve geleceğe umutla bakabilmeyi vermede başarılı olamaz. Aksi durumda insan, esasında öyle olmamasına rağmen, çocukta sadece bir şeyler ortaya çıkardığı zaman sevildiği izlenimi yaratır.

Johan 15 yaşına geldiği zaman flüt'ünü kitaplığın rafına terketti. O zamana kadar zaten o piccolo flütü, sopran flütü ve alt flütünün bütün parmak kullanma sistemlerini su gibi öğrenmişti. O, okul bitirme törenleri ve Noel bayramı kutlamalarında solist olarak yer almış ve o ana kadar olan bütün müzik guruplarında çalmıştı. Ancak Johan için flüt çalmak yıllar boyu devam etmedi, çünkü o gerçekten hoşlandığı ve geliştirici olduğunu düşündüğü için değil, kendisini zorlayabileceğini babasına kanıtlamak için çalışıyordu. Hüzün verici bir gerekçe, ve o bile işe yaramamıştı. Çünkü Johan'ın babası oğluna daha kötü davranabilmenin yeni

olanaklarını, ona vermesi gereken övgüleri vermeyerek, elde etmişti.

Şüphesiz ki bu durum zarar vermenin iyi düşünülmüş bir biçimidir, çünkü 20 yıl sonra bile hala acı verebiliyor.

Bazen anne-baba olmanın zor olduğunu düşünen sizler için 16 tavsiye

1. EĞER, BAZAN İYİ BİR ANNE-BABA OLAMADIĞINA İLİŞKİN ENDIŞELİ İSEN: Unutmayın ki, hiç bir zaman insanın kendisini düzeltmesi için geç değildir. Çocuklar yaşadıklarını sürekli olarak içlerinde biriktiriler ama onlar aynı zamanda sizdeki değişiklikleri farkedebilme konusunda inanılmaz bir yeteneşe sahiptirler.

2. EĞER HER HANGİ BİR GÜN ÇOCUĞUNA İYİ DAVRANMADIĞINI FARK EDERSEN: Özür dile. Çocuklardan sıkça olur olmaz zamanda çevrelerinden özür dilemeleri istenir. Başkalarına saygı göstermenin iyi bir biçimi olmasına rağmen, yetişkinler çok nadir olarak özür dilerler. Daha da nadir görüneni ise yetişkinlerin yanlış davranışları nedeni ile çocuğun odasının kapısını çalarak, özür dilemeleridir. çocuğunda özür dilemek onunla "yüz-göz" olmak anlamına gelmez, aksine senin yetişkin olarak daha da olgunlaşmanı sağlar.

3. KENDİ YAŞAMINDA OLANLARDAN DOLAYI KENDİNİ ÇOK STRESLİ VE ÜZGÜN HISSEDİYORSAN: Bu durumu çocuğuna izah et. İnsan sürekli olarak bütün insanlığa örnek olmayı sürdüremez. Küçük çocuklar da üzgün olmanın ne anlama geldiğini bilirler ve senin bu durumu çok dramatize ederek ve detaylar girerek izah etmene de gerek yoktur. şzahatının sonuna şunları eklemeyi unutma: ... ve bu senin yanlışlığın değildir. Tam da bu sözler; senin yanlışlığın değildir, sözleri her şeyden önemli olanıdır. Yetişkin biri olarak senin için bu belki de tartışılmaz bir durumdur, ama bu sözleri işitmek çocukta bir rahatlık yaratır. Aksi durumda, sorumluluğu kendi üzerlerine almaları çok kolaydır.

4. ÇOCUĞUNUN BAŞKA YETİŞKİNLERİN HUZURUNDAKİ DAVRANIŞLARINDAN DOLAYI ÇARESİZLİK İÇİNDEYSEN: Unutmayın ki, bu durum bütün anne ve babaların başına

gelmektedir. çocuğun, örneğin başırmaya başladığı zaman, kendini ne kadar çaresiz hisseder ve farklı davranırsan, çocuk da kendisini daha fazla güvensiz hisseder. Böyle bir durumu evde nasıl hallederdin? Başkalarının ne düşüneceklerine kulak asmadan, ona benzer bir biçimde davranmaya çalış. Onların çocuklarında bazan mutlakla bağlıyorlardır.

5. KENDİ ÇOCUĞUNLA KONUŞMA GERÇEKTEN BİR YARAR SAĞLAMİYORSA: Bir kez daha dene. Ses tonunu düşür, bir yetişkin gibi sükunetini koru ve ne demek istediğini izah et. Bu yolla, her ne kadar bir direkt tepki beklentisinde olamazsan bile, esas olarak söylemek istediğine aşırılık vermiş olursun. Kendini, kendi hiddetin içinde boşarsan durum sadece daha da kötüye gider.

6. ÇOCUĞUN TARAFINDAN GYLESINE PROVOKE EDİLDİĞİNİ HİSSEDİYORSUN KI BU GIDEREK KONTROLÜNÜ KAYBETMENE YOL AÇIYOR: Bir çocuk genellikle, her hangi bir anne ve babanın öfkelenmesi için bir provokasyonun tam olarak nerede devreye

konulması gerektiğini bilir. O anda kontrolünü koruyabilmek kolay değildir, ama insan anne ve baba ise, bunu yapmalıdır. Bir öneri: Böyle bir durumda çocuğun kullandığı kelimeleri olduğu gibi ele almaktan vazgeç. Onun yerine, karşıdaki çocuğun ne anlama geldiğini görmeye çalış; kendisi de oldukça zorluk içinde olan senin için çok önemli olan bir insan. Ve esasında senin ona angaje olmana ihtiyacı var ama o tam da aksi sinyalleri veriyor.

7. EĞER ÇOCUĞUN SADECE AĞLIYOR VE BAĞIRIYORSA VE TESELLİ EDİLEMEZ GÖRÜNÜYORSA: Bu durum kesin olarak çocuğun kaldıramadığı bir yorgunluğu ile ilgilidir. Çocuk belki de tam o anda bir süre sükunete ihtiyaç duymaktadır. Sen altı yaşındayken yorgun ve teselli edilemez olduğun zaman neyi özlediğini hatırlamaya çalış. Seni sakinleştiren ve güven veren neydi? Bir masal? Kısa bir sükunet? Rahat bırakılmak? Bir yetişkin ile beraber olmak? Doğru olan davranış hakkında senin kendi duyguların büyük olasılıkla başkalarından daha iyidir.

8. SENİN GENÇLİK ÇAĞINDAKİ ÇOCUĞUNUN SANA KARŞI BÜTÜN SAYGISINI KAYBETTİĞİNİ HİSSEDİYORSAN, bunun sadece bir hissetme olduğunu kendi kendine hatırlat. Gençler de diğer çocuklar gibi biz yetişkinlere ve bizim yaşam tecrübelerimize ihtiyaç duyarlar, ama onlar aynı zamanda bize karşı kendi bağımsızlıklarını da göstermelidirler. Bütün zamanlarda bu böyle olmuştur. Ancak doğal olarak sana karşı istedikleri biçimde hareket etmelerine de izin vermemelisin.

9. EĞER ÇOCUĞUN SENİ ÇILDIRTACAK DERECEDE KIZDIRAN BİR ŞEY YAPMIŞSA: Kızmak, yasak ya da acayip bir davranış değildir. Ancak öfke uzun süre saklı tutulmamalıdır ve hiç bir zaman dışlamaya ya da donuk kine ya da kötülüklerle yol açmamalıdır. Böyle durumlar çocukların gerçekte ne kadar değerli oldukları konusundaki duygularında ikilem yaratır ve bu tür duygulardan kurtulabilmek öyle kolay değildir.

10. EĞER ÇOCUĞUN SINIRLARI GEVŞETİYOR VE SENİ SIKIŞTIRIYORSA: şleği gösterme aynı

samanda karşı çıkabilmektir de. Bir çocuğun hayır demesini bilmeyen bir yetişkine güvенеbilmesi beklenmemelidir. Onların net sınırlara ihtiyaçları vardır. Sınırların ne olacağına yetişkin olarak sen karar vermelisin ve ondan sonraki görevin de konulan sınırlara uyulmasını sağlamaktır.

11. ÇOCUĞUNUN BİR YALNIŞ YAPTIĞINA İNANIYORSAN: Önce yanlış davranışın düzeltilmesini sağlamaya çalışmalısın, çocuğun bütün davranışlarını değiştirmeye değil. Bu çabalarında çocuğuna saygı duyduğun net olarak anlaşılabilir ve tam da bu nedenden dolayı onun yaptığı ile hayal kırıklığına uğradığını belirtmelisin.

12. EĞER ÇOCUĞUN ANNE VE BABADAN, ORADA BULUNMAYANIN TARAFINI TUTUYORSA: Unutmaki, bu davranış orada bulunmayan anne ya da babanın senden daha önemli olduğu anlamına gelmemektedir. Bir çocuk anne ya da babadan o anda aile içinde bulunmayan birini idealize ettiği zaman bu davranış orada olmayana özlemi ifade etmek amacındadır. Bunun seni üzmesine izin verme. Esasında bu

durumun, çocuk ile birlikte bulunan seninle hiç bir ilgisi yoktur.

13. EĞER ÇOCUĞUN, YENİ ÜVEYANNESİ/ ÜVEYBABASI İLE BİRLİKTE OLMAKTAN HOŞLANMIYOR GIBI GÖRÜNÜYORSA: Çocuklar kendi aile durumlarının nasıl olacağı konusunda kendilerini güvencede hissetmek isterler. Büyük olasılıkla, çocuk yeni üvey anne ya da babası hakkında şahsi olarak kötü bir şey düşünmemektedir. Aksine endişelidir ve senin bu yeni ilişkini denemek istiyor. Bu yeni kişi aile içinde kalacaktır yoksa kaybolup gidecektir? Bu konuda siz yetişkinler çocuklara karşı açık olmalısınız.

14. KENDİSİNİ KURBAN ETMEK BAZAN NANKÖRLÜK OLARAK HİSSEDİLİYORSA. Unutma ki, çocuğun senin onunla birlikte olabilmek için kendini yok etmeni beklememektedir. Onların yorgun ve bitkin olan anne ve babalardan alacakları bir zevk zaten yoktur. Bazan kendi kendini de düşün.

15. EĞER KENDİNİ ANNE-BABA ROLÜNDE ÇARESİZ OLARAK HİSSEDİYORSAN. En önemlisi çaresizliğin kaynağının ne olduğunu tesbit edebilmektir. İşte o zaman çare bulunabilir. Hemen her zaman kendi düşüncelerini başka yetişkinler ile paylaşmak, bu bir arkadaş, anne-baba, birlikte yaşayan kişi, iş arkadaşı v.b. olabilir, kendi durumu hakkında perspektif sahibi olabilmeyi kolaylaştırır. Eğer yabancı biri ile konuşmak istiyorsan, anne ve babalar için yardım telefonları olan bir çok örgüt vardır. (telefon numaraları yan tarafta bulunan çerçevede yazılıdır.) Sen aynı zamanda her an çocuk ve gençler için psikolojik sağlık merkezine, okul sağlık merkezine ya da sosyal hizmetler dairesine başvurarak yardım ve destek alabilirsin.

BRIS, (Children's Rights in Society).
Helpline for adults: 077-150 50 50.
A call costs 1 krona a minute, and professional help is given. Open on weekdays from 11 a.m. to 1 p.m.

RÄDDA BARNEN, (SWEDISH SAVE THE CHILDREN), anonymous parents' helpline: 020-786 786. Free of charge. Open on Monday from 12 noon to 9.30 p.m., Tuesday to Friday from 6 p.m. to 9 p.m. and weekends from 1 p.m. to 4 p.m.

RÖDA KORSET, Swedish Red Cross, emergency helpline: 020-220 006. Free of charge. Open every night from 10 p.m. to 2 a.m.

SFPH (Swedish Association for Mental Health/Ester Bohlman Foundation). Parents' helpline: 020-854 000. Free of charge. Open from Monday to Friday, 10 a.m. to 2 p.m.

EMERGENCY COUNSELLOR:
08-702 14 80 or 112
(emergency services).
Always open.

16. EĞER SEN YAKININDAKİ BİR ÇOCUĞA EZİYET EDİLDİĞİ YA DA KÖTÜ DURUMDA OLDUĞUNDAN ŞÜPHELENIYORSAN. Her zaman için kendi şüphelerin ile ilgili olarak birisi ile konuşmak, hiç konuşmaktan daha iyidir. Oturduğun bölgedeki sosyal hizmetler dairesi ile ilişki kurun. Orada, senin nasıl davranman gerektiği konusunda yol gösterici ve destek olabilecek eğitilmiş personal vardır. Sen hangi çocuk ile ilgili olduğunu ya da kendi kimliğini belirtmek zorunda değilsin. Senin görüşmen otomatik olarak bir şikayete dönüşmemektedir.

Çocuklara eziyet etmek ne demektir?

İnsan bir çocuğu dövdüğü, bir çocuğu dışladı, bir çocuğu odaya hapsettiği, bir çocuğa kötü bir lakab taktığı ya da başka bir biçimde bir çocuğu açışladığı zaman ne elde eder?

İnsan, o çocuğa hiç bir işe yaramadığını göstermiş olur. İnsan çocuğa daha da yaklaşma yerine ondan kendisini uzaklaştırmış olur. çocuğu bir insan olarak görmemiş olur. çocuğun kendisine olan güven duygusunu sarsmış olur. çocuğun sırtından kendisinin önemini göstermeye çalışmış olur. çocuğa sevgi ve sevilmenin doğal bir duygu değil, elde edilmesi ve kazanılması gereken bir şey olduğu (hem de kendi kendisini hatırlatma pahasına) öğretilmiş olur. çocuğa, ona ilgi duyulmadığı sinyali verilmiş olur.

Çocuk bu duygularını, belki de yetişkin yaşlarına kadar, tek başına güçlkle taşımak zorunda kalır. Eziyet görmüş çocukların büyük çoğunluğu, bu durumun, yani anne ve babaların tam bir ilgisizliği içinde ebediyete kadar sürecekmış gibi görünen o korkunç yalnızlık, yaşadıklarının en kötüsü olduğunu düşünmektedirler.

Ayrıca, insan kendi davranışlarını da öğretir. Çocuk, yalnız ile doğrunun ne olduğu konusunda karar vereceği zaman buna bakar; anne ve babalar bunu kendi davranışları ile öğretirler. Bir çocuk ile, başkalarına karşı nasıl davranılması gerektiği hakkında konuşmak, eğer insanın kendisi söyledikleri gibi davranmıyorsa tümüyle anlamsızdır. Çocuk her şeyden önce anne ve babanın söylediklerinden değil, yaptıklarından hareket eder ve bilinçsiz bir biçimde kendi ahlakını da bu duruma göre biçimlendirir.

Bu, çocukluğunda eziyet görmüş olanların yetişkinlik dönemlerinde otomatik olarak kendi çocuklarını dövecekleri anlamına gelmemektedir. Fakat, böyle olması için, gerçekten de kendilerinin yetişmiş oldukları bir modeli terketmek zorunda kalacaklardır ve elbetteki bu terketmek zorunda kaldıkları mode başından beri hiç olmazsa çok daha iyi olur.

Ayrıca, bu biz anne ve babaların sadece kendi çocuklarımızı değil, aynı zamanda onlardan sonra gelen nesillerin yetiştirilmesinde de bir pay sahibi olduğumuz anlamına gelmektedir.

Bu durum biz anne ve babaların sorumluluklarını daha da arttırmaktadır. Ve, esasında insanın bu durumun başka şekilde de, daha da büyük bir olanak olarak, değerlendirmesi mümkündür.

Çocuklara Eziyet Edilmesine Karşı Komite
Sosyal Güvenlik Bakanlığı 1999

Düşünce & Tasarım:

TBWA STHLM Uzman Psikolog Bengt Grandelius

Redaksiyon çalışanı & Psikolojik danışman:
Uzman Psikolog Bengt Grandelius

Art Direktör: Henrik Delehag

AD-asistanı: Emma Ludvigsson

Yazar: Anna Qvennerstedt

Proje sorumlusu: Cecilia Winbladh

Prodüksiyon sorumlusu: Jenny Meckbach

Orijinal: Hunkydory Communication

Bilgi kontrolü:

Chrisrina Beck, sosyolog/Psikoterapi uzmanı

İlişki:

mot barnmisshandel@social.ministry.se

Translation from Swedish: Clare James

??????? *Tashih:* Kristoffer Triumf

???? *Çeviri:* Vildan Tanrikulu

Original title: Föräldraboken

